

[Frode Jakobsen.]

det betød, at han blev løst fra tidligere forpligtelser til at bekæmpe Danmarks medlemskab af NATO. For nu er det jo et helt andet NATO end dengang.

Dernæst er der Tysklandsspørgsmålet. Dengang krævede den nuværende radikale statsminister anerkendelse af Oder-Neissegrænsen. Det var noget, som den socialdemokratiske regering måtte tage ned og fortælle de uforstående tyskere. Hvilket held har statsministeren ikke også haft med sig her. For samtidig med at han blev forvandlet til statsminister, blev også tyskerne forvandlet, nu blev de pludselig så afspændingsvenlige, at det ville være både synd og skam at forstyrre dem ved at snakke Oder og Neisse. Sådan kunne man blive ved.

Engang krævede de radikale, at det danske folk skulle tage stilling til NATO og helst ved en folkeafstemning. Jeg forstod, at det drejede sig om Danmarks udtræden i 1969. Så blev man regeringsparti. Heldigvis fandt man så ud af, at det også var tilfredsstillende at tage stilling til NATO engang inden 1972. Om det skulle være ved en folkeafstemning eller ved et folketingsvalg kunne vel i og for sig være ligefedt. Sikke et held det var. For et folketingsvalg senest i 1972, ja, det kunne man jo ikke engang forhindre, hvis det var det, man ville. Man kunne naturligvis heller ikke forhindre, at der blev talt NATO før et sådant valg. Der var altså slet ikke noget offer at bringe, da det kom til stykket.

På et andet punkt kunne man synes at man havde kludret i det. Det er også noget, som kunne klares med behændighed. Jeg har siddet og læst referater fra det radikale landsmøde for et år siden. Dengang man slutte det — for det var jo noget, man slutte, at Danmark forblev i NATO — skete det kun under den udtrykkelige forudsætning, at menneskerettighederne skulle overholdes af alle medlemslande. Ja men det gør de jo ikke, hverken i Portugal eller i Grækenland. Altså måtte konsekvensen være øjeblikkelig udtræden af NATO. Men så kom behændigheden igen. Det andet var bare nogle store ord. Portugal og Grækenland skal naturligvis have en tidsfrist til at blive demokratiske. Så var den klar. Men det var den alligevel ikke. For så var der også nogle naive mennesker på det radikale

landsmøde — man skulle ellers ikke tro, at der kom sådan nogen dér — som mente, at en tidsfrist måtte betyde, at man måtte fastsætte et tidspunkt, hvor det skulle være sket; inden den og den tid skulle Portugal og Grækenland være demokratier eller ud af NATO.

Nej, men behændigheden var der alligevel igen. For så var der nogen, der hittede ud af at sige, at give dem en bestemt tidsfrist kunne man ikke, for det ville jo betyde, at man anerkendte diktaturet indtil den dato; så det gik slet ikke. Derfor venter de nu i Portugal og i Grækenland med den radikale dødsdom over sig; hvis de er bange, går jeg ud fra, at det hjælper noget på angsten, at det er slået fast, at de naturligvis skal have en frist, og samtidig slået fast, at det er uartigt at tale om, hvor længe den frist skal være.

Må jeg til sidst minde om, at ethvert punkt i det socialdemokratiske forslag, som vi taler om i dag, med undtagelse af Biafra, som er kommet til senere, er noget, som de radikale før er gået ind for. Der står ikke noget her, som de radikale ikke har erklæret sig for at være tilhængere af. Trods den behændighed, som nu er blevet rigeligt demonstreret, kan man alligevel ikke lade være med at se hen til afstemningen med en vis spænding.

Regeringspartiernes ordførere har ironiseret over socialdemokratisk bevægelse bort fra tidligere standpunkter. Vi taler om de radikales bevægelse bort fra tidligere standpunkter, og så kunne man måske synes, at det kunne gå lige op. Nej, der er en forskel, og det er den, at socialdemokratiets bevægelse er en forlæns bevægelse i forhold til udviklingen ude i verden, de radikales bevægelse er en baglæns bevægelse. Det synes jeg alligevel gør en forskel, og det tror jeg også at mange af dem, der har stemt radikalt, vil kunne se.

Skovmand: Jeg vil gerne komme med et par bemærkninger om Portugals krige i Afrika. Dette spørgsmål har i en beklagelig grad været i baggrunden i den offentlige debat, hvor det er helt overskygget af begivenhederne i Vietnam og Nigeria. Det hænger igen sammen med, at den portugisiske regering med meget stor dygtighed har fået mørklagt begivenhederne i en sådan grad,